

פרשת ויקרא – חמישי

ד' וידבר יהוה אל־משה ^(א) לאמר:

א ומליל יי, עם משה למימר.

ד'ב' דבֿר אל־בני ישראל לאמר נִפְשׁ כִּי־תִחַטֵּא בַשִּׁנְיָה מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה:

ב מליל עם בני ישראל, למימר אֲנֹשׁ אֲרִי יָחֹב בְּשָׁלוֹ מִכָּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהִים, דִּי, דְּלֹא בְּשָׂרִין לֹא־תַעֲבֹד; וַיַּעֲבִיד, מִן חַד מִנְהֶוּ.

ד"ט' < מִכָּל מִצְוֹת ה' פָּרְשׁוּ רַבּוּתֵינוּ: אֵין חֲטָאת בָּאָה, אֲלֹא עַל דְּבַר שְׂדוּדָנוּ לֹאֹ וְכִרְתּוֹ וּשְׁגָגָתוֹ חֲטָאת. מֵאַחַת מֵהֵנָּה: מִמִּקְצֵת אַחַת מֵהֶן, כַּגֹּזֶן: הַכּוֹתֵב בַּשֶּׁבֶת "שֵׁם" מִשְׁמָעוֹן, "נח" מִנְחֹר, "דִּין" מִדְּנִיָּאל:

ד'ב' < אִם הִכֵּתִן הַמָּשִׁיחַ יִחַטֵּא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל הַטָּאֲתוֹ אֲשֶׁר חָטֵא פֶּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת:

ג אִם כִּהְנֵא רַבָּא יָחֹב, לְחֻבַּת עֲמָא: וַיִּקְרִיב עַל חֻבַּתִּיהָ דְּחַב תּוֹר בֶּר תּוֹרֵי שְׁלִים, קָדָם יי, לְחַטָּא.

ד"ט' < אִם הִכֵּתִן הַמָּשִׁיחַ יִחַטֵּא לְאַשְׁמַת הָעָם: מִדְּרָשׁוֹ: אִינוּ חַיִּב אֲלֹא בְּהָעֵלֶם דְּבַר עִם שְׁגָגַת מַעֲשֵׂה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "לְאַשְׁמַת הָעָם. . . וְנָעַלְם דְּבַר מַעֲיָנִי הִקְהֵל וְעָשׂוּ". וּפְשׁוּטוֹ לְפִי אֲגִידָה: כִּשְׁהִכֵּתִן גְּדוֹל חוּטֵא, אֲשַׁמַּת הָעָם הוּא זֶה, שֶׁהֵן תְּלוּיִין בּוֹ לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם וּלְהַתְּפִלָּל בְּעֵדָם וְנַעֲשֵׂה מִקְלָקֵל. פֶּר: יָכוֹל, זָקֵן? תִּלְמוּד לומֵר: "בֶּן". אִי "בֶּן", יָכוֹל, קָטָן? תִּלְמוּד לומֵר: "פֶּר". הָא כִּיצַד? זֶה פֶּר בֶּן שְׁלֹשׁ

ד'ו' < וְהֵבִיא אֶת־הַפֶּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפֶּר וּשְׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה:

ד וַיִּנְיֵי יֵת תּוֹרָא, לְתַרַע מִשְׁכָּן זִמְנָא לְקָדָם יי; וַיִּסְמֹךְ יֵת יְדִיהָ עַל רֹישׁ תּוֹרָא, וַיְכּוּס יֵת תּוֹרָא קָדָם יי.

ד'ו' < וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:

ה וַיִּסַּב כִּהְנֵא רַבָּא, מִדְּמָא דְּתוֹרָא; וַיַּעֲלֵי יְתִיהָ, לְמִשְׁכָּן זִמְנָא.

ו וַיִּטְבֹּל כִּהְנֵא יֵת אֲצַבְעִיהָ, בְּדָמָא; וַיְדִי מִן דְּמָא שְׁבַע זִמְנִין, קָדָם יי, קָדָם, פֶּרְכָּתָא דְּקָדָשָׁא.

ד'ו' < אֶת־פָּנָי פֶּרְכַּת הַקֹּדֶשׁ: כִּנְגֵד מְקוֹם קִדְשָׁתָהּ – מִכּוֹן כִּנְגֵד בֵּין הַבָּדִים, וְלֹא הָיוּ נוֹגְעִים דָּמִים בַּפֶּרְכַּת, וְאִם נִגְעוּ, נִגְעוּ:

ד'ו' < וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם עַל־קַרְנוֹת מִזְבֵּחַ קִטְרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת | כָּל־דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

ז וַיִּתֵּן כִּהְנֵא מִן דְּמָא עַל קַרְנַת מִדְּבָחָא, דְּקִרְנַת בִּסְמִיא, דְּקָדָם יי דְּבַמִּשְׁכָּן זִמְנָא; וַיֵּת כָּל דְּמָא דְּתוֹרָא, לִיסּוּדָא דְּמִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא, דְּבַתְרַע, מִשְׁכָּן זִמְנָא.

ד"ט' < וְאֵת כָּל־דָּם: שִׁירֵי הַדָּם:

ד'ו' < וְאֶת־כָּל־חֵלֶב הַפֶּר הַחֲטָאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב הַמִּכְסֶּה עַל־הַקָּרֵב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקָּרֵב:

ח וַיֵּת כָּל תְּרַב תּוֹרָא דְּחַטָּא, וַפְּרִישׁ מִנֶּיהָ יֵת תְּרַבָּא, דְּחָפִי עַל גּוּא, וַיֵּת כָּל תְּרַבָּא, דְּעַל גּוּא.

ד"ט' < וְאֶת־כָּל־חֵלֶב פֶּר: 'חֵלְבֹו' הִיָּה לוֹ לומֵר. מַה תִּלְמוּד לומֵר "פֶּר"? לְרַבּוֹת פֶּר שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים לְכָלִּיּוֹת וּלְחֻלְבִּים וּלְיִתְרָת. הַחֲטָאת: לְהֵבִיא שְׁעִירֵי עֲבֹדָה זָרָה לְכָלִּיּוֹת, וּלְחֻלְבִּים וּלְיִתְרָת. יָרִים מִמֶּנּוּ: מִן הַמִּקְרֵב, שְׁלֹא יִתְחַנְנוּ קָדָם הַסֵּרֶת חֵלְבֹו (ד"ט)

ד'ב' < וְאֵת שְׁתֵּי הַכִּלָּיִת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עָלֶיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַבִּסְסָלִים וְאֶת־הַיִּתְרֹת עַל־הַכֹּבֵד יִסִּירָנָה:

ט וַיֵּת, תְּרַתִּין כּוֹלִין, וַיֵּת תְּרַבָּא דְּעִילָהוֹן, דְּעַל גִּסְסִיא; וַיֵּת חֲצָרָא, דְּעַל כְּבֹדָא, עַל כּוֹלֵתָא, יַעֲדִיגָהּ.

ד"ט' < עַל־הַכֹּבֵד עַל־הַכִּלָּיֹת. . . עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כַּרְעֵיו: כָּלָן לְשׁוֹן תּוֹסַפַּת הֵן, כְּמוֹ 'מִלְבָּד': עַל־הַכֹּבֵד עַל־הַכִּלָּיֹת. . . עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כַּרְעֵיו: כָּלָן לְשׁוֹן תּוֹסַפַּת הֵן, כְּמוֹ 'מִלְבָּד':

ד'ו' < בָּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִישׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירֶם הַכֹּהֵן עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה:

י כְּמָא דְּמִתְפָּרַשׁ, מִתּוֹר נִכְסַת קִדְשִׁיא; וַיִּסְיַקְנֹון, כִּהְנֵא, עַל, מִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא.

ד"ט' < בָּאֲשֶׁר יוֹרֵם: מֵאוּתָן אַמּוּרִין הַמִּפְרָשִׁין בְּשׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים. וְכִי מַה פֶּרֶשׁ בְּזָבַח הַשְּׁלָמִים שְׁלֹא פֶרֶשׁ כָּאֵן? אֲלֹא, לְהַקִּישׁוֹ לַשְּׁלָמִים: מַה שְּׁלָמִים לְשָׁמֵן, אִף זֶה לְשָׁמוֹ; וּמַה שְּׁלָמִים שְׁלוֹם לְעוֹלָם, אִף זֶה שְׁלוֹם לְעוֹלָם. וּבִשְׁחִיטַת קֹדָשִׁים מִצְרִיכוֹ לְלַמֵּד הֵימָנוּ: שְׂאִין לְמַדִּין לְמַד מִן הַלָּמֵד בְּקֹדָשִׁים בְּפִרְשַׁת 'אִזְיָה מְקוֹמָן'.

ד'א' < וְאֶת־עֹר הַפֶּר וְאֶת־כָּל־בָּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כַּרְעֵיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ:

יא וַיֵּת מִשְׁךְ תּוֹרָא וַיֵּת כָּל בִּסְרִיהָ, עַל רִישֶׁיהָ וְעַל כַּרְעֵיהָ; וַגִּוּיָּהּ, וְאִכְלִיָּהּ.

יב וַיִּפְּיֵק יֵת כָּל תּוֹרָא לְמִפְרָא לְמִשְׁרִיתָא לְאַתֵּר דְּכִי, לְאַתֵּר בֵּית מִישַׁד קְטָמָא, וַיּוֹקִיד יְתִיהָ עַל אֲעִיא, בְּאִישְׁתָּא; עַל אֲתֵר בֵּית מִישַׁד קְטָמָא, יְתוֹקֵד.

ד'ב' < וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפֶּר אֶל־מַחוּץ לַמִּתְּנָה אֶל־מְקוֹם מְהוּר אֶל־שֹׁפֵךְ הַדָּשָׁן וַיִּשְׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֹׁפֵךְ הַדָּשָׁן וַיִּשְׂרַף:

יג וְאִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, יִשְׁתַּלּוּן, וַיְהִי מְכַסָּא פִתְגָמָא, מַעֲיָנִי קְהֵלָא; וַיַּעֲבֹדוּן חַד מִכָּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהִים, דְּלֹא בְּשָׂרִין לֹא־תַעֲבֹדָא, וַיַּחֲבֹבּוּן.

ד"ט' < עֵדֶת יִשְׂרָאֵל: אֵלוֹ סִנְהֶדְרִין. וְנִעְלָם דְּבַר: טַעֲמוֹ לְהוֹרוֹת בְּאַחַת מִכָּל כְּרֹתוֹת שְׁבִתוֹרָה, שֶׁהוּא מִתֵּר. הִקְהֵל וְעָשׂוֹ: שְׁעָשׂוֹ צִבּוֹר עַל פִּיהֶם:

ד'ד' < וְנוֹדַעַה הַחֲטָאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקֹּהֶל פֶּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד:

יד וְתַתִּידַע, חֻבַּתָּא, דְּחָבּוּ, עֲלָה וַיִּקְרַבּוּן קְהֵלָא תּוֹר בֶּר תּוֹרֵי, לְחַטָּא, וַיִּיתּוּן יְתִיהָ, לְקָדָם מִשְׁכָּן זִמְנָא.

ד'ה' < וְסָמְכוּ זָקָנֵי הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה:

טו וַיִּסְמְכוּן סָבִי כְּנִשְׁתָּא יֵת יִדְיָהוֹן, עַל רִישׁ תּוֹרָא קָדָם יי; וַיְכּוּס יֵת תּוֹרָא, קָדָם יי.

ד'ו' < וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד:

טז וַיַּעֲלֵי כִהְנֵא רַבָּא, מִדְּמָא דְּתוֹרָא, לְמִשְׁכָּן זִמְנָא.

ד'ו' < וְטָבַל הַכֹּהֵן אֲצַבְעוֹ מִן־הַדָּם וְהָזָה שְׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת פָּנָי הַפֶּרְכַּת:

יז וַיִּסְמְכוּן סָבִי כְּנִשְׁתָּא יֵת יִדְיָהוֹן, עַל רִישׁ תּוֹרָא קָדָם יי; וַיְכּוּס יֵת תּוֹרָא, קָדָם יי.

ד"ט' < אֵת פָּנָי הַפֶּרְכַּת: וּלְמַעְלָה הוּא אוֹמֵר: "אֵת פָּנָי פֶּרְכַּת הַקֹּדֶשׁ". מָשָׁל לְמִלָּךְ שֶׁסָּרַחָה עֲלָיו מְדִינָה. אִם מַעוּטָה סָרַח, פְּמִלִּיא שְׁלוֹ מִתְקִימַת, וְאִם כָּלָם סָרַחוּ, אֵין פְּמִלִּיא שְׁלוֹ מִתְקִימַת. אִף כָּאן, כִּשְׁחָטָא כֵהֵן מָשִׁיחַ, עֲדִין שָׁם קִדְשַׁת הַמְּקוֹם עַל הַמִּקְדָּשׁ; מִשְׁחָטָאוּ כָּלָם, חֹס וְשְׁלוֹם, נִסְתַּלְקָה הַקִּדְשָׁה:

ד'ח' < וּמִן־הַדָּם יִתֵּן | עַל־קַרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

יח וּמִן דְּמָא יִתֵּין עַל קַרְנַת מִדְּבָחָא, דְּקָדָם יי דְּבַמִּשְׁכָּן זִמְנָא; וַיֵּת כָּל דְּמָא, יִשְׁפֹּךְ לִיסּוּדָא דְּמִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא, דְּבַתְרַע, מִשְׁכָּן זִמְנָא.

ד"ט' < יִסּוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: זֶה יִסּוּד מַעְרָבִי, שֶׁהוּא כִּנְגֵד הַפֶּתַח:

ד'ט' < וְאֵת כָּל־חֵלְבֹו יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ:

יט וַיֵּת כָּל תְּרַבִּיהָ, וַפְּרִישׁ מִנֶּיהָ; וַיִּסְיַק, לְמִדְּבָחָא.

ד"ט' < וְעָשָׂה לִפֶּר: זֶה בָּאֲשֶׁר עָשָׂה לִפֶּר הַחֲטָאת, כְּמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ בְּפֶר כֵּהֵן מָשִׁיחַ, לְהֵבִיא יוֹתֶרֶת וּשְׁתֵּי כָלִיּוֹת, שֶׁפֶּרֶשׁ שָׁם מַה שְׁלֹא פֶרֶשׁ כָּאֵן וּלְכַפֵּל בַּמִּצְוֹת הָעֲבֹדוֹת לְלַמֵּד, שְׂאִם חֲסֵר אַחַת מִכָּל הַמִּתְנֻנֹת – פָּסוּל, לְפִי שֶׁמִּצְוֵנוּ בְּנִתְּנִין עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחֲצִיצוֹן שֶׁנִּתְּנָן בַּמִּתְנָה אַחַת – כִּפֹּר, הַצֵּרֶךְ לומֵר כָּאן, שֶׁמִּתְנָה אַחַת מֵהֶן מַעֲבָבַת:

ד'ב' < וְהוֹצִיא אֶת־הַפֶּר אֶל־מַחוּץ לַמִּתְּנָה וַיִּשְׂרַף אֹתוֹ בָּאֲשֶׁר שָׂרַף אֵת הַפֶּר הָרֹאשׁוֹן חֲטָאת הַקֹּהֶל הוּא:

כא וַיִּפְּיֵק יֵת תּוֹרָא, לְמִפְרָא לְמִשְׁרִיתָא, וַיּוֹקִיד יְתִיהָ, כְּמָא דְּאוּקִיד יֵת תּוֹרָא קִדְמָאָה: חֲטַת קְהֵלָא, הוּא.

ד'ב' < אֲשֶׁר נִשְׂיֵא יִחַטֵּא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָה בַשִּׁנְיָה וְאָשָׁם:

כב אִם רַבָּא, יָחֹב; וַיַּעֲבִיד חַד מִכָּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהִים דִּי אֱלֹהִיהָ דְּלֹא בְּשָׂרִין לֹא־תַעֲבֹדָא, בְּשָׁלוֹ וַיַּחֲבֹב.

ד"ט' < אֲשֶׁר נִשְׂיֵא יִחַטֵּא: לְשׁוֹן 'אֲשָׁרִי'; אֲשָׁרִי הַדּוֹר, שֶׁהִנָּשִׂיא שְׁלוֹ נוֹתֵן לֵב לְהֵבִיא כִּפּוּרָה עַל שְׁגָגָתוֹ! קַל וַחֲמֵר שֶׁמִּתְחַרֵּט עַל וְדוּגוּתָיו:

ד'ב' < אוֹר־הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֹתָהּ קִרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים:

כג אוֹ אִתִּידַע לִיהָ חֻבַּתִּיהָ, דְּחָבּ בַּהּ וַיִּנְיֵי יֵת קִרְבָּנֶיהָ צָפִיר בֶּר עֲזִין, דְּכֶר שְׁלִים.

ד"ט' < אוֹר־הוֹדַע: כְּמוֹ 'אִם הוֹדַע הַדְּבָר'; הַרְבֵּה "אוֹ" יֵשׁ שְׁמִשְׁמִשִּׁין בְּלִשׁוֹן "אִם" וְ"אִם" בְּמָקוֹם "אוֹ"; וְכֵן: "אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נִגַּח הוּא". הוֹדַע אֵלָיו: כִּשְׁחָטָא הָיָה סְבוּר שֶׁהוּא הִתֵּר, וּלְאַחֵר מִכָּאן נוֹדַע לוֹ שֶׁאִסּוּר הָיָה:

ד'ד' < וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וּשְׁחַט אֹתוֹ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חֲטָאת הוּא:

כד וַיִּסְמֹךְ יְדִיהָ, עַל רִישׁ צִפְרָא, וַיְכּוּס יְתִיהָ בְּאַתְרָא דִּיכּוּס יֵת עֹלְתָא, קָדָם יי; חֲטָתָא, הוּא.

ד"ט' < בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה: בְּצִפּוֹן, שֶׁהוּא מִפְּרָשׁ בְּעוֹלָה. חֲטָאת הוּא: לְשָׁמוֹ – כָּשֵׁר, שְׁלֹא לְשָׁמוֹ – פָּסוּל:

ד'ה' < וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת בְּאֲצַבְעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֵת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֵת־דָּמוֹ: שִׁירֵי הַדָּם:

ד'ו' < וְאֶת־כָּל־חֵלְבֹו יָקְטִיר הַמִּזְבֵּחַהּ בְּחֵלֶב זָבַח הַשְּׁלָמִים וּכְפֹר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ:

ד"ט' < כָּחֵלֶב זָבַח הַשְּׁלָמִים: כְּאוּתָן הָאָמֹר אֲצֹל שְׁלָמִים: